

UDK (УДК) 343.9

Ієрусалимов Ігор Олександрович,
кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри досудового розслідування
Національної академії внутрішніх справ
e-mail: igor.ierusalimov@gmail.com
ORCID ID: 0000-0003-3163-982X

Ієрусалимов Владислав Ігорович,
аспірант
Приватного вищого навчального закладу
«Європейський університет»
e-mail: ierusalimov.vlad@gmail.com
ORCID ID: 0000-0003-1534-303

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВЗАЄМОДІЇ СУБ'ЄКТІВ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

Анотація. Присвячено організаційно-правовим аспектам забезпечення протидії домашньому насильству у зв'язку зі змінами, внесеними у вітчизняне законодавство у процесі євроінтеграції України.

Здійснено аналіз превентивних заходів, які покликані уберегти суспільство від ґендерно зумовленого насильства та інших видів правопорушень проти сім'ї та неповнолітніх.

Досліджено національне законодавство, звіти міжнародних організацій та наукові публікації, в яких наголошується на необхідності впровадження превентивних заходів щодо домашнього насильства, зокрема через налагодження взаємодії між уповноваженими суб'єктами та посилення інформаційної роботи з питань попередження насильства та підвищення комунікаційного рівня у професійній діяльності правоохоронних органів.

Ключові поняття: домашнє насильство, ґендер, запобігання, протидія.

Ierusalymov Igor,
PhD, associate professor, professor
of the department of pre-trial investigation
National Academy of Internal Affairs
e-mail: igor.ierusalimov@gmail.com
ORCID ID: 0000-0003-3163-982X

Ierusalymov Vladislav,
postgraduate student
European University, Kyiv, Ukraine
e-mail: ierusalimov.vlad@gmail.com
ORCID ID: 0000-0003-1534-303

INTERACTION OF SUBJECTS THAT PROVIDE ORGANIZATION AND LEGAL REGULATION OF DOMESTIC VIOLENCE PREVENTION

Abstract. Current changes in the Ukrainian legislation, that have been adopted in connection with the European integration processes, is an important part of fight against gender-based violence and, in particular, domestic violence. Main changes began after January 2018, when has had adopted the Law of Ukraine «On Prevention and Countering Domestic Violence», which introduced new mechanisms of protecting children and women from domestic violence. This Law defines the organizational and legal principles of preventing and combating domestic violence, the main directions of implementation of state policy in the field of preventing and combating domestic violence, aimed at protecting the rights and interests of the victims of such violence. An important part of combating domestic violence is also the change of society's views, the attitude to family problems, which are

not usually widely condemned. An example of this is the crime statistics in this area, compiled by the Office of the General Prosecutor, which shows us a dramatic increase in the number of reported crimes at the beginning of 2019 compared to the same period in previous years. The purpose of the study is to identify the preventive actions, which are currently implemented and to clearly identify subjects responsible for implementation preventive actions. Their structure includes government authority, non-government organizations and international organizations. Research methodology includes analysis of current legal acts, which includes laws, methodical recommendations, resolutions of Cabinet of Ministers, analytical documents, analysis of data of the Prosecutor General's Office by registered claims of domestic violence, and comparison of activities of authority subjects. The results of the study demonstrate the new structure of bodies, that are responsible for preventing domestic violence, line of new preventing actions by ministers, national police, local authorizes and non-government organizations. It is proposed to strengthen the interaction of main bodies that implement preventative actions and strengthen the role of non-government and international organization in tackling problems.

Key concepts: domestic violence, gender, prevention, counteraction.

DOI 10.32518/2617-4162-2019-3-74-80

Вступ

Проблема домашнього насильства є наскрізною, адже проводить чітку лінію між авторитарним суспільством, де насильство щодо жінок та дітей – це нормальний стан речей, бо вони априорі є нижчими за соціальним статусом, та суспільством, де такі дії є неприйнятним, бо вони не відповідають цінностям гуманізму, рівноправ'я, толерантності. Через постійні зміни в законодавстві, публікації низки звітів та методичних рекомендацій важливо систематизувати превентивні заходи щодо домашнього насильства, діяльність органів влади, які їх реалізують, та діяльність тих суб'єктів, які надають методологічну та організаційну підтримку. При підготовці цієї публікації, крім детального аналізу Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», який набув чинності в січні 2018 року, та інших нормативно-правових актів, були проаналізовані звіти міжнародних організацій та інші наукові публікації, в яких також наголошується на необхідності впровадження превентивних заходів щодо домашнього насильства через посилену комунікацію між суб'єктами та активізацію інформаційної роботи з питань попередження насильства та підвищення професійного рівня правоохоронних органів.

Метою дослідження є, перш за все, систематизація взаємодії суб'єктів, які здійснюють заходи з профілактики домашнього насильства, виокремлення змін у нормативно-правовому полі, а також дослідження їх практичної діяльності.

1. Детінізація проблеми домашнього насильства

Проблема рівності та протидії домашньому насильству стала наскрізною в політиці багатьох держав із поступовим закріпленням відповідних положень у національному законодавстві. Україна на шляху до євроінтеграції також

переймає і впроваджує політику гендерної рівності, що відбивається у сфері законодавства та зміні структури органів виконавчої влади.

Ратифікація Україною міжнародних договорів та прийняття низки законів, таких як «Про запобігання та протидію домашньому насильству» та «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», є, безумовно, важливим позитивним кроком у боротьбі з домашнім насильством.

Зміни у нормативно-правовому полі, які ми могли спостерігати за минулі роки, стосуються не тільки виокремлення домашнього насильства серед інших злочинів та призначення належного покарання, ці зміни також стосуються запровадження таких превентивних заходів, які покликані знизити рівень насильства в сім'ї.

Проте у 2019 році, відповідно до даних Генеральної прокуратури України щодо зареєстрованих кримінальних правопорушень, простежується різке збільшення кількості злочинів, пов'язаних з насильством в сім'ї (див. рис.) [1].

Але чи свідчить це про погіршення криміногенної ситуації? Насправді, це щонайперше засвідчує про актуалізацію проблеми і детінізацію злочинів, пов'язаних з домашнім насильством.

У січні 2018 року набув чинності Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», який запровадив нові механізми захисту дітей та жінок від домашнього насильства. Згідно з цим законом, протидія домашньому насильству – це система заходів, які спрямовані на припинення домашнього насильства, надання допомоги та захисту постраждалій особі, відшкодування їй завданої шкоди, а також на належне розслідування випадків домашнього насильства, притягнення до відповідальності кривдників та зміну їхньої поведінки [2].



Рис. Кількість облікованих правопорушень, що пов'язані з насильством у сім'ї

Стаття 18 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» до завдань у сфері запобігання домашньому насильству відносить: визначення стану, причин і передумов поширення домашнього насильства; підвищення рівня поінформованості населення про форми, прояви, причини і наслідки домашнього насильства; сприяння розумінню суспільством природи домашнього насильства, його непропорційного впливу на жінок і чоловіків, зокрема на осіб з інвалідністю, вагітних жінок, дітей, недієздатних осіб, осіб похилого віку; формування в суспільстві нетерпимого ставлення до насильницьких моделей поведінки, небайдужого ставлення до постраждалих осіб, насамперед постраждалих дітей, усвідомлення домашнього насильства як порушення прав людини; викорінення дискримінаційних уявлень про соціальні ролі та обов'язки жінок і чоловіків, а також будь-яких звичаїв і традицій, що на них ґрунтуються; заохочення всіх членів суспільства, надто чоловіків і хлопців, до активного сприяння запобігання домашньому насильству [2].

2. Ієрархія та взаємодія суб'єктів, що здійснюють превентивні заходи щодо домашнього насильства

Порядком взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, що затверджена Постановою КМУ від 22.08.2018 № 658, визначається механізм вза-

ємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, спрямованої на забезпечення комплексного інтегрованого підходу до подолання насильства та сприяння реалізації прав осіб, постраждалих від насильства, шляхом запобігання насильству, ефективного реагування на факти насильства, надання допомоги та захисту постраждалим особам, забезпечення відшкодування заподіяної шкоди, належного розслідування фактів насильства та притягнення кривдників до передбаченої законом відповідальності [3].

Щодо ієрархії координації суб'єктів, Мінсоцполітики виступає як координатор взаємодії на загальнодержавному рівні. Міністерство, відповідно до своїх основних функцій, формує державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі.

Також цей орган відповідає за розробку НПА у відповідній сфері. Як приклад можна навести паспорт Реформи щодо реагування на домашнє насильство та насильство за ознакою статі. На презентації цього паспорта, серед пріоритетів у сфері реагування на домашнє насильство і насильство за ознакою статі, було наголошено на об'єднанні у 4 «п»: попередження (що передбачає формування в українському суспільстві нульової толерантності до насильства та посилення готовності протидіяти його проявам), послуги та захист (постраждалі, незалежно від віку та стану здоров'я, мають

доступ до комплексних послуг, орієнтованих на їхні потреби та отримують їх), притягнення до відповідальності (притягнення кривдника до передбаченої законом відповідальності та зміну моделі його поведінки), політики (розбудова нової системи всеохоплюючого реагування на насильство, і кожен випадок має належну увагу залучених суб'єктів).

На регіональному рівні координація взаємодії суб'єктів здійснюється Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями.

З метою виконання завдань у сфері запобігання насильству районні, районні у містах Києві і Севастополі держадміністрації та виконавчі органи сільських, селищних, міських, районних у містах рад, зокрема об'єднаних територіальних громад, здійснюють: розроблення та виконання на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці місцевих програм із запобігання та протидії насильству; координацію діяльності та взаємодію суб'єктів на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, реалізацію ними заходів із запобігання насильству; відповідно до законодавства – збирання, аналіз і поширення інформації про насильство на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

Отож перелічені суб'єкти забезпечують: вивчення ситуації та збір згрупованих за ознакою статі статистичних даних про факти насильства; організацію і проведення галузевих та міжгалузевих досліджень стану, причин і передумов поширення насильства, ефективності законодавства у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі та практики його застосування; організацію і проведення серед населення, зокрема серед дітей та молоді, інформаційних кампаній щодо запобігання та протидії насильству, роз'яснення його форм, проявів і наслідків; розроблення та впровадження у закладах освіти навчальних і виховних програм з питань запобігання та протидії насильству, надто стосовно дітей; залучення засобів масової інформації до проведення просвітницьких кампаній, спрямованих на виконання завдань у сфері запобігання насильству, зокрема формування небайдужого ставлення до постраждалих осіб, насамперед дітей, усвідомлення необхідності невідкладного повідомлення відповідних суб'єктів про випадки насильства; організацію та проведення спільних спеціалізованих тренінгів та семінарів для фахівців, які працюють у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, а

також для працівників правоохоронних органів і суддів.

Під час виконання завдань суб'єкти враховують природу насильства, його непропорційний вплив на жінок і чоловіків, зокрема на осіб з інвалідністю, вагітних жінок, дітей, недієздатних осіб, осіб похилого віку, необхідність підтримки та захисту постраждалих осіб, наслідки насильства, що призводять до порушення прав людини.

Важливу роль у забезпеченні заходів щодо протидії домашньому насильству виконують громадські об'єднання, іноземні неурядові організації, міжнародні організації та інші заінтересовані особи, які можуть самостійно ініціювати та розробляти заходи щодо запобігання насильству і брати участь у їх здійсненні відповідно до Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» та статті 14 Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків».

Так, однією з найвідоміших українських організацій, що здійснює свою діяльність на національному та міжнародному рівнях, є Громадська організація «Ла Страда-Україна». Важливим напрямом роботи цієї організації вважається превентивно-освітня діяльність, яка включає: ведення просвітницької діяльності серед молоді та дітей з тематики діяльності Центру; проведення тренінгів, семінарів, круглих столів, конференцій для фахівців; підготовку, видання та розповсюдження інформаційних і превентивних матеріалів; розробку, підготовку, видання та розповсюдження навчально-методичних та наукових матеріалів; співробітництво з урядовими та неурядовими організаціями в Україні і за кордоном, міжнародними організаціями з метою формування спільних стратегій превентивної роботи в руслі протидії торгівлі людьми та ліквідації всіх форм дискримінації у суспільстві. Також «Ла Страда-Україна» є національним центром з розробки наукового та методичного забезпечення діяльності зі запобігання торгівлі людьми, насильству та впровадження гендерної рівності [4].

3. Превентивні заходи щодо протидії домашньому насильству

У статті 19 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» розкрито такі заходи у зазначеній сфері: вивчення ситуації та збір згрупованих за статтю статистичних даних про факти домашнього насильства; організацію і проведення галузевих та міжгалузевих досліджень стану, причин і передумов поширення домашнього насильства, ефективності законодавства у сфері запобігання та

протидії домашньому насильству та практики його застосування; організацію і проведення серед населення, зокрема серед дітей та молоді, інформаційних кампаній щодо запобігання та протидії домашньому насильству, роз'яснення його форм, проявів і наслідків; розроблення та впровадження в освітніх закладах навчальних і виховних програм з питань запобігання та протидії домашньому насильству, особливо стосовно дітей; залучення засобів масової інформації до проведення просвітницьких кампаній, спрямованих на виконання завдань у сфері запобігання домашньому насильству, зокрема формування небайдужого ставлення до постраждалих осіб, насамперед постраждалих дітей, усвідомлення потреби невідкладного повідомлення про випадки домашнього насильства, зокрема до кол-центру з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей; організацію та проведення спільних і спеціалізованих тренінгів та семінарів для фахівців, які працюють у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, а також для працівників правоохоронних органів і суддів [2].

З метою реалізації заходу із вивчення ситуації та збору згрупованих за статтею статистичних даних про факти домашнього насильства, Постановою КМУ від 20.03.2019 № 234 був затверджений Порядок формування, ведення та доступу до Єдиного державного реєстру випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі. Держателем Реєстру визначено Міністерство соціальної політики України, що забезпечує організацію взаємодії між інформаційними системами Мінсоцполітики, МВС, Генеральної прокуратури України, ДСА, уповноважених органів з питань пробації та інформаційними системами інших центральних органів виконавчої влади з питань запобігання та протидії насильству.

Відповідно до Постанови, суб'єктами інформування названо керівників та уповноважених працівників центрів соціально-психологічної допомоги, притулків для постраждалих осіб, центрів медико-соціальної реабілітації постраждалих осіб, центрів надання соціальних послуг у громадах, притулків для дітей, центрів соціально-психологічної реабілітації дітей, інших закладів, установ та організацій, які надають соціальні послуги постраждалим особам [5].

Своєю чергою, користувачами Реєстру є особи, які мають право ознайомлюватися з даними, що містяться в Реєстрі, а саме: працівники уповноважених структурних підрозділів Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської

міських держадміністрацій; заступники голів (координатори) з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі місцевих держадміністрацій та сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі їх утворення) рад; уповноважені особи районних, районних у містах Києві та Севастополі держадміністрацій, виконавчих органів сільських, селищних, міських, районних у місті (у разі їх утворення) рад, до функціональних обов'язків яких належить приймання та реєстрація заяв і повідомлень про вчинення насильства; працівники уповноважених підрозділів органів Національної поліції; працівники служб у справах дітей (у частині випадків насильства, в яких кривдниками або постраждалими особами є діти); уповноважені працівники центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; судді.

До самого Реєстру вносяться відомості (окремо за кожним випадком) про: випадок насильства; постраждалу особу та вжиті заходи з надання їй допомоги; кривдника. Підставою внесення до Реєстру відомостей про постраждалу особу є отримання реєстратором Реєстру заяви чи повідомлення про вчинення насильства [5].

Міністерством освіти та науки України разом з Міністерством молоді та спорту України для використання у профілактичній освітній діяльності було розроблено Методичні рекомендації щодо запобігання та протидії насильству [6].

Рекомендації розроблені задля формування в освітній діяльності у дітей та молоді нетерпимого ставлення до насильницьких моделей поведінки, небайдужого ставлення до постраждалих осіб, усвідомлення домашнього насильства як порушення прав людини.

Відповідно до рекомендацій, з метою профілактики насильства та надання допомоги учасникам конфліктних ситуацій фахівці служби: аналізують соціально-психологічний клімат в освітньому закладі в цілому і окремих класах (групах), дають рекомендації щодо його поліпшення та сприяють класним керівникам, іншим співробітникам освітнього закладу, учням та батькам в його поліпшенні; розпізнають в учнів і працівників закладу освіти проблеми в міжособистісному спілкуванні, адаптації до колективу, передумови до насильницької поведінки або віктимізації і надають їм своєчасну соціально-психологічну допомогу; здійснюють систематичне спостереження за учнями з особливими освітніми потребами, особливостями розвитку та поведінки й іншими учнями, у яких є вищий ризик стати жертвою насильства і дискримінації, а також за учнями, що перебувають на внутрішкільному

обліку через порушення дисципліни або вчинення актів насильства; надають їм, їхнім батькам і класним керівникам необхідну консультативну допомогу; консультують педагогів, інших співробітників освітньої установи, учнів і їхніх батьків з питань запобігання агресивної поведінки, вирішення конфліктних ситуацій та надають належну психологічну та соціальну допомогу; проводять з працівниками освітнього закладу, учнями та їхніми батьками спеціальні заняття і тренінги з розвитку навичок спілкування, вирішення конфліктів, керування емоціями і подолання стресових ситуацій; беруть участь у розборі випадків насильства, оцінюють психологічний стан жертви, кривдника і свідків та надають їм необхідну соціально-психологічну допомогу; у разі наявності показань рекомендують звернутися за професійною психологічною і соціальною допомогою та реабілітацією до відповідних установ; взаємодіють з фахівцями соціальних служб, центрів соціальної допомоги сім'ї та дітям, реабілітаційних центрів, медичних служб для надання допомоги постраждалим від насильства та іншим учасникам конфліктних ситуацій [6].

Висновки

Проблема домашнього насильства засвідчує чітку межу між авторитарним суспільством, де насильство щодо жінок та дітей є нормальним станом речей, бо вони апріорі вважаються нижчими за соціальним статусом, та суспільством розвинутої демократії, де такі дії є неприйнятними, бо вони не відповідають принципам гуманізму, рівноправ'я, толерантності. На

жаль, проблема домашнього насильства є досить поширеною у світі, тому будь-яка правова держава через прийняття нових законодавчих актів, діяльність органів місцевого самоврядування, спеціально уповноважених органів та організацій намагається вжити заходів, які сприяють кардинальним змінам у ставленні суспільства до заданої проблеми.

Що стосується України, то за минулі роки було здійснено вдосконалення національного законодавства, прийняття національних програм і стратегій, проведено масштабні дослідження ситуації щодо насильства, розроблено і впроваджено в заклади освіти різні моделі профілактики насильства і реагування на його випадки, розроблено методичні посібники, інформаційні матеріали, проведено навчання педагогічних працівників. Крім того, держава піклується про розвиток і належне функціонування соціально-психологічних служб, про підготовку кваліфікованих психологів та соціальних педагогів, тобто робить кроки задля досягнення найшвидших результатів у справі вирішення проблеми домашнього насильства у суспільстві.

До речі, для проведення планомірної та систематичної роботи з ознайомлення здобувачів освіти зі своїми правами, для уникнення ситуацій їх порушення, для можливості захисту, відновлення порушених прав, поваги прав інших людей, сприяння формуванню високого рівня правової культури рекомендовано використовувати такі інноваційні заходи з орієнтовною тематикою, як тренінги, робота в малих групах, дискусії, дебати та ін.

Список використаних джерел

1. Сайт Генеральної прокуратури України. URL: https://www.gp.gov.ua/ua/stst_2011.html?dir_id=113281&libid=100820.
2. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19>.
3. Порядок взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі: Постанова КМУ від 22.08.2018 № 658. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/658-2018-%D0%BF?lang=en>.
4. Сайт ГО Ла-Страда. URL: https://la-strada.org.ua/ucp_mod_content_show_napryamki-diyalnosti.html.
5. Про затвердження Порядку формування, ведення та доступу до Єдиного державного реєстру випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі: Постанова КМУ від 20.03.2019 № 234. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/234-2019-%D0%BF>.
6. Методичні рекомендації щодо запобігання та протидії насильству. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v5480729-18>.
7. Іерусалимов І., Іерусалимов В. Окремі питання створення криміналістичної методики розслідування злочинів, пов'язаних з насильством в сім'ї // Актуальні питання досудового розслідування: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (Кривий Ріг, 12 жовт. 2018 р.). Кривий Ріг: Геліос-Принт, 2019. С. 18–21.
8. Іерусалимов В., Іерусалимов І. Особливості національного законодавства в сфері протидії домашньому насильству // Правові реформи в Україні: реалії сьогодення: матеріали міжвузівської науково-практичної конференції (Київ, 28 лист. 2018 р.). К.: Нац. акад. внутр. справ, 2018. С. 63–66.

9. Іерусалимов В., Іерусалимов І. Сучасний стан і перспективи правового забезпечення боротьби з домашнім насильством // Наукове забезпечення захисту прав та свобод громадян України в умовах інтеграції в Європейський простір: матеріали Міжнародної конференції (25 жовтня 2018 р.) / кафедра кримінального права і процесу Навчально-наукового інституту права та психології Національного університету «Львівська політехніка». Львів: СПОЛОМ, 2018. 748 с.

References

1. Sajt General'noyi prokuratury` Ukrainy` [Website of the Prosecutor General's Office of Ukraine]. Retrieved from https://www.gp.gov.ua/ua/stst_2011.html?dir_id=113281&libid=100820 [in Ukr.].
2. Pro zapobigannya ta proty`diy domashn`omu nasy`l`stvu: Zakon Ukrainy` [On Prevention and Countering Domestic Violence: The Law of Ukraine]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19> [in Ukr.].
3. Poryadok vzayemodiyi sub'yektiv, shho zdijshnyuyut` zaxody` u sferi zapobigannya ta proty`diy domashn`omu nasy`l`stvu i nasy`l`stvu za oznakoyu stati: Postanova KМУ vid 22.08.2018 No 658 [Procedure for Interaction of Subjects Performing Measures to Prevent and Combat Domestic and Gender-Based Violence: CMU Resolution of 22.08.2018 No 658]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/658-2018-%D0%BF?lang=en> [in Ukr.].
4. GO La-starda [NGO La-strada web site]. Retrieved from https://la-strada.org.ua/ucp_mod_content_show_napryamki-diyalnosti.html [in Ukr.].
5. Pro zatverdzhennya Poryadku formuvannya, vedennya ta dostupu do Yedy`nogo derzhavnogo reyestru vy`padkiv domashn`ogo nasy`l`stva ta nasy`l`stva za oznakoyu stati: Postanova KМУ vid 20.03.2019 No 234 [On Approving the Procedure for Forming, Maintaining and Accessing to the Unified State Register of Domestic and Gender-Based Violence: CMU Resolution of 20.03.2019 No. 234]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/234-2019-%D0%BF> [in Ukr.].
6. Metody`chni rekomendaciyi shhodo zapobigannya ta proty`diy nasy`l`stvu [Guidelines for the prevention and counteraction to violence]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v5480729-18> [in Ukr.].
7. Іерусалы`mov, I. & Іерусалы`mov, V. (2019) Aktual`ni py`tannya dosudovogo rozsliduvannya // Materialy` IV Vseukrayins`koyi naukovoprakty`chnoyi konferenciyi (Kry`vy`j Rig, 12 zhovtnya 2018 roku) [Topical issues of pre-trial investigation // Proceedings of the IV All-Ukrainian scientific and practical conference (Krivoy Rog, October 12, 2018)], 18–21 [in Ukr.].
8. Іерусалы`mov, V. & Іерусалы`mov, I. (2018) Osobly`vosti nacional`nogo zakonodavstva v sferi proty`diy domashn`omu nasy`l`stvu // Pravovi reformy` v Ukraini: realiyi s`ogodennya: materialy` mizhvuzivs`koyi naukovoprakty`chnoyi konferenciyi (Ky`yiv, 28 ly`st. 2018 r.) [Peculiarities of National Legislation in the Field of Combating Domestic Violence // Legal Reforms in Ukraine: Realities of the Present: Materials of the Inter-University Scientific and Practical Conference (Kyiv, Nov. 28, 2018)], 63–66 [in Ukr.].
9. Іерусалы`mov, V. & Іерусалы`mov, I. (2018) Suchasny`j stan i perspekty`vy` pravovogo zabezpechennya borot`by` z domashnim nasy`l`stvom // Naukove zabezpechennya zaxy`stu prav ta svobod gromadyan Ukrainy` v umovax integraciyi v Yevropejs`ky`j prostir: materialy` Mizhnarodnoyi konferenciyi (25 zhovtnya 2018 r.) / kafedra kry`minal`nogo prava i procesu Navchal`no-naukovogo insty`tutu prava ta psy`xologiyi Nacional`nogo universy`tetu «L`vivs`ka politexnika» [Current status and prospects of legal support for combating domestic violence // Scientific Support for the Protection of Rights and Freedoms of Ukrainian Citizens in the Conditions of Integration into the European Space: proceedings of the International Conference (October 25, 2018) / Department of Criminal Law and Process of the Scientific-Scientific Institute of Law and Psychology of Lviv Polytechnic National University], 281–285 [in Ukr.].

*Стаття: надійшла до редакції 17.07.2019
прийнята до друку 12.08.2019*

*The article: is received 17.07.2019
is accepted 12.08.2019*